

Innst. 223 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:58 S (2009–2010)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om samfiske for kystflåten

Til Stortinget

Sammendrag

Kystflåten står oppe i betydelige utfordringer. Forslagsstillerne ser på en samfiskeordning som en mulighet til å legge forholdene til rette for økt sikkerhet gjennom økt bemanning, mer effektiv drift blant annet gjennom sparte drivstoffkostnader og ved å redusere miljøbelastningene.

Forslagsstillerne mener det må være et bærende prinsipp for enhver regelverksutforming at man lar døren stå åpen for å gjøre nye vurderinger og fatte nye konklusjoner etter hvert som tiden går og ting endrer seg. Når mange kystfiskere langs kysten etterlyser en samfiskeordning, er dette noe offentlige myndigheter plikter å ta på alvor. I Fiskeribladet Fiskaren 16. desember 2009 fremgikk det at departementet har bedt Fiskarlaget om forslag til en midlertidig samfiskeordning for kystflåten under 11 meter. Dermed ble det skapt et inntrykk av at regjeringen var på glid i dette spørsmålet. Etter det forslagsstillerne kjenner til, vil departementet nå likevel ikke arbeide videre med dette. Forslagsstillerne er svært overrasket over at departementet så raskt avviser ønsket fra mange fiskere, og mener det bør gås mer i dybden på dette spørsmålet. Det bør også bli gjenstand for en bredere debatt. Da driftsordningen ble avskaffet, var det samtidig etterlyst avklaringer rundt en samfiskeordning for den minste flåten.

Forslagsstillerne mener nå at tiden er inne for å rette et større fokus på rammevilkårene til våre kystfiskere. Spesielt er likviditetssituasjonen bekymringsfull. I 2009 ble en rekke såkalte krisepakker vedtatt av Stortinget, og for fiskerinæringen ble tiltakene rettet mot å holde aktiviteten i gang til salget og lønnsomheten tar seg opp igjen. Imidlertid er tilbakemeldingene at disse tiltakene delvis ikke «treffer» sin målgruppe, og ikke i tilstrekkelig grad bidrar til lønnsomheten i næringen. Dette er alvorlig, i en situasjon der råstoffprisene er på et nivå man ikke har sett på tiår.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke sikkerheten og lønnsomheten for kystflåten, samt å redusere miljøkostnadene; herunder gjennom å innføre en samfiskeordning for kystflåten og å foreslå mulige tiltak for å bedre likviditetssituasjonen.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Framskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Svein Flåtten, Frank Bakke Jensen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til representantforslag fra Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om at regjeringen skal fremme forslag om å øke sikkerheten og lønn-

somheten for kystflåten, samt å redusere miljøkostnadene, herunder gjennom å innføre en samfiskeordning for kystflåten. Regjeringen bes også om å foreslå mulige tiltak for å bedre likviditetssituasjonen. Komiteen viser videre til at saken har vært forelagt Fiskeri- og kystdepartementet, som har sendt svarbrev til Stortinget datert 12. mars 2010. Brevet er lagt ved innstillingen.

I nevnte brev redegjør fiskeri- og kystministeren for en rekke tiltak som er gjennomført overfor både fiskeindustrien og fiskerne for å sikre en mest mulig normal gjennomføring av fiskeriene, noe komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er godt fornøyd med.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, har også merket seg at regjeringen har en nær og god dialog med næringen, og varsler at eventuelle nye behov og tiltak rettet mot næringen vil bli vurdert dersom situasjonen tilsier det.

Flertallet har videre registrert at det fra 22. februar 2010 ble innført en midlertidig samfiskeordning for kystfiskerflåten og anser derfor forslaget som ivaretatt.

Flertallet foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen bare delvis oppfyller intensjonen i det forslaget som er fremmet all den tid man legger betydelige begrensninger i hvem og på hvilken måte den enkelte fisker kan delta i ordningen. Dette gjør at mange faller utenfor ordningen. Disse medlemmer viser til at dette gjelder blant annet de som har en ekstra båt som en del av driftsgrunnlaget og som dermed hadde håpet på at en gjennom det nye forslaget til samfiskeordning skulle kunne få drifte på en mest mulig rasjonell måte. Disse medlemmer mener at med de begrensninger som det legges opp til om hvem som skal kunne delta i samfiskeordningen, så ivaretar man ikke forslagets intensjon om å få til en ordning som også bedrer lønnsomheten for de små båtene. I den forbindelse vil disse medlemmer vise til oppslag i Fiskeribladet/Fiskaren av 17. februar 2010, der det fremkommer at styret i Nordland Fylkes Fiskerilag ber om at både rederier med flere båter og åpen gruppe bør være med i en samfiskeordning. Disse medlemmer er glade for at en nå endelig får på plass en samfiskeordning som på en langt bedre måte enn i dag ivaretar sikkerheten for dem som driver fiske med de minste båtene, men disse medlemmer mener at det regelverket som legges til grunn for ordningen, ikke på en god nok måte ivaretar ønsket om å gjøre denne delen av flåten mer

effektiv og lønnsom. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at regjeringen bør utvide ordningen til også å gjelde rederier med flere båter og åpen gruppe. Disse medlemmer mener at det også er på tide å få på plass en struktureringsordning for denne delen av fiskeriflåten. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide samfiskeordningen til også å gjelde rederier med flere båter og åpen gruppe for å kunne bidra til et mer effektivt og lønnsomt fiske for den minste delen av fiskeflåten.»

Komiteens medlemmer fra Høyre registrerer at regjeringen kommer næringa noe i møte med sitt forslag om en midlertidig ordning for samfiske. Når det gjelder til sikkerhetsaspektet, hjelper dette noe, når det kommer til den økonomiske siden, er valgte løsning til mindre hjelp. Disse medlemmer registrerer også at man i svarbrevet benytter seg av anledningen til å ta en gjennomgang av de ordninger man i 2009 gjorde tilgjengelig for fiskeindustrien. Dette kan sikkert være både nyttig og lærerikt for mange, dog ikke videre konstruktivt all den tid vårt forslag rettet seg mot flåteleddet og de utfordringene disse møter i dag. Disse medlemmer merker seg at råstoffprisen nesten er halvert, og at dette gir industrien en lettere hverdag. Her blir det nødvendig å påpeke at det nå er flåteleddet som tar belastningen med denne prisnedgangen. Denne situasjonen er noe av bakgrunnen for vårt forslag. Disse medlemmer vil videre understreke det poeng at økte kvoter gir større inntekter, men at det å ta opp økte kvoter også gir økte kostnader, kostnader som øker mer enn nødvendig om man blir avskåret fra å delta i samfiskeordningen.

Disse medlemmer vil også påpeke at de ofte blir kontaktet av aktører i næringa som opplever at dagens strukturordning er urettferdig da det er ulike regler avhengig av lengde, hjemmelslengde eller når man kom inn i ordningen.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen velger å se bort fra kostnadsutfordringene ved å eie flere båter, all den tid man ikke vil tillate en samfiskeordning mellom egne fartøy.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber om at regjeringen utarbeider en prøveordning for samfiske i åpen gruppe.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at det innføres en ordning slik at man også kan nyttiggjøre seg samfiskeordningen når man eier flere fartøy.»

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en utredning som tar sikte på å fjerne forskjellsbehandlingen som finnes innenfor samme lengde, avhengig av når man kom inn i strukturordningen.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med utredning av en strukturordning for flåten i lukket gruppe under 11 meter.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om at det innføres en ordning slik at man også kan nyttiggjøre seg samfiskeordningen når man eier flere fartøy.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med utredning av en strukturordning for flåten i lukket gruppe under 11 meter.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide samfiskeordningen til også å gjelde rederier med flere båter og åpen gruppe for å kunne bidra til et mer effektivt og lønnsomt fiske for den minste delen av fiskeflåten.

Forslag fra Høyre:

Forslag 4

Stortinget ber om at regjeringen utarbeider en prøveordning for samfiske i åpen gruppe.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en utredning som tar sikte på å fjerne forskjellsbehandlingen som finnes innenfor samme lengde, avhengig av når man kom inn i strukturordningen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:58 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om samfiske for kystflåten – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 29. april 2010

Terje Aasland

leder

Lillian Hansen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 12. mars 2010****Dokument 8:58 S (2009-2010) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om samfiske for kystflåten**

Jeg viser til brev datert 25. februar og oversendt 4. mars 2010 fra Stortingets næringskomite, hvor det bes om en vurdering av Dokument 8:58 S (2009-2010) fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe. I dokumentet fremmes det følgende forslag:

"Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke sikkerheten og lønnsomheten for kystflåten, samt å redusere miljøkostnadene; herunder gjennom å innføre en samfiskeordning for kystflåten og å foreslå mulige tiltak for å bedre likviditetssituasjonen."

Samfiske

Det er ingen hindringer i dagens regelverk mot at to fartøyeiere samarbeider om å fiske kvotene, men begge fartøyene som har fått tildelt kvote må benyttes. Sikkerhetsaspektet ved at færre fisker alene, kan ivaretas på denne måten.

Økonomisk sett kan det likevel være fordeler ved å bare benytte en båt. Fjorårets torskesesong ble dårlig for svært mange. Økonomien for fiskerne har blitt svekket, og utsiktene for 2010 er tilsvarende svake. Jeg har derfor besluttet en midlertidig ordning med samfiske for fartøy under 11 meter hjemmelslengde gjeldende for 2010. Saken ble sendt på høring 12. februar med kort høringsfrist. Ordningen ble iværksatt 22. februar.

I behandlingen av spørsmålet om samfiske har det vært noen prinsipielle og praktiske spørsmål. Blant annet knytter disse seg til kvoteleie, om ordningen lar seg kontrollere og hvem som skal omfattes.

En samfiskeordning har likhetstrekk med den tidligere driftsordningen som innebar at kvotene fra to fartøy ble fisket med det ene uten at begge eiere deltok i fisket. Driftsordningen ble avvirket fordi den var nær en ordning for omsettelige kvoter og dermed harmonerte dårlig med de prinsippene for ordinær kvotetildeling og strukturpolitikken som er lagt til grunn for øvrig. Den vedtatte samfiskeordningen tillater ikke samfiske mellom fartøy med samme eier og innebærer at begge fartøyeierne må stå om bord under fisket, samt at begge må underskrive ved levering.

Det er fritt å delta i fiske innenfor åpen gruppe. En økt deltakelse innenfor åpen gruppe vil kunne medføre redusert overregulering og muligens stopp i fisket. Dette vil medføre endrede rammebetingelser for de som allerede fisker i åpen gruppe. Jeg ønsker ikke en slik endring i rammebetingelsene og har derfor kommet til at åpen gruppe holdes utenfor ordningen.

Likviditetssituasjonen

Stortingsrepresentantene peker i sin begrunnelse også på at likviditetssituasjonen er særlig bekymringsfull for kystfiskeflåten. For den delen av flåten som har sin hovedinntekt fra torskefisket, vil de minsteprisene som nå er fastsatt for torsk gi et ytterligere inntektsfall i 2010. I tillegg er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til mottaksmulighetene gjennom året. Det er derfor avgjørende at fiskeindustrien får sikret nødvendig finansieringsgrunnlag og lønnsom drift.

Økte kvoter vil kunne motvirke noe av den forventede inntektsreduksjonen. En eventuell bedring i markedet framover vil også kunne gi grunnlag for økte priser til fisker. Samlet sett er det likevel grunnlag for bekymring for likviditetssituasjonen for deler av fiskeflåten i 2010.

De som kommer i en utfordrende likviditetssituasjon vil på vanlig måte måtte gå i dialog med sin bank med sikte på å få lettelser gjennom avdrags- og/eller renteutsettelse. Tilsvarende vil gjelde for de som har lån i Innovasjon Norge.

I 2009 bidrog staten til å sikre en mest mulig normal gjennomføring av fiskeriene blant annet gjennom:

- tiltak rettet mot fiskeindustrien:
 - Garantiavtaler for driftskreditt mellom Innovasjon Norge og hhv. Norges Råfisklag (320 mill. kroner) og Norges Sildesalgslag (50 mill. kroner), noe som ga grunnlag for økte kredittrammer til fiskeindustrien. Disse garantiavtalene gjelder også i 2010.
 - Likviditetslånordning med en ramme på 250 mill. kroner og garantier for driftskreditt til fiskerinæringa med en ramme på 97,5 mill. kroner. Det ble kun benyttet 26,5 mill. kroner av låneordningen og 3,5 mill. kroner av garantirammen.
 - Føringsstilskudd og tilskudd til mottaksstasjoner.
- ekstraordinære statlige midler til markedsføring av torsk på til sammen 25,5 mill. kroner.

I tillegg var følgende tiltak mot fiskerne særlig relevante:

- fiskarfradraget er blitt økt fra 80 000 til 150 000 kroner.
- det ble gjort en midlertidig endring i satsene og betingelsene for garantilotten.
- det ble igangsatt et arbeid med å vurdere om ordningen med A-trygd for fiskere skal justeres.

Det gis også i 2010 tilskudd til føring av fisk. I tillegg gjelder garantiavtalene til Norges Råfisklag og Norges Sildesalgslag også i 2010. Innovasjon Norge har også mulighet til å gi lån og tilskudd innenfor sine ordinære rammer.

I 2010 er det ikke lagt opp til at staten skal bidra med midler, men det er besluttet å øke markedsavgiften til Eksportutvalget slik at markedsavgiften blir økt til 0,75 pst. også for annen hvitfisk, pelagisk fisk og reker. Økningen vil skje trinnvis – først til 0,5 % fra 1. april i år, og så til 0,75 % fra 1. januar 2011. Når økningen er fullt innfaset er det anslått at det vil bidra med rundt 60 mill. kroner i økte inntekter til mar-

kedsarbeid i regi av Eksportutvalget (basert på 2008-tall).

For fiskerne er fiskarfradraget videreført på 150 000 kroner også i 2010, og garantilotten er videreført med opprinnelige vilkår fra 2009, men hvor satsene er oppjustert i tråd med senere års prisstigning. Det arbeides også videre med å vurdere eventuelle behov for endringer i ordningen med A-trygd for fiskere.

Utover dette er det ikke lagt opp til noen nye tiltak knyttet til likviditetsordninger mot fiskerinæringa i 2010. Jeg har imidlertid tett dialog med næringa og Regjeringen vil vurdere eventuelle nye behov for tiltak dersom situasjonen skulle tilsi det.

Oppsummering

Jeg finner med dette at forslaget fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anne Karin Olli, Elisabeth Røbekk Nørve og Arve Kambe om samfiske for kystflåten er ivarettatt gjennom innføring av en midlertidig samfiskeordning gjeldende fra 22. februar 2010.

